

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—,
ob nedeljah Din 2.—.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošli D 18.—, za ino-
skupnost D 20.—, dostavljen na dom
D 19.—, na izkaznice D 18.—,
inzerati po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica slovi.

Poslana plačana v gotovini.

Knjižnica liceja

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—,
ob nedeljah Din 2.—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnica
številka 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: V.

Maribor, sreda 20. februarja 1924.

Številka: 42.

Propadanje bivše Južne železnice.

Beda železničarjev — uvod k prometni
katastrofi.

Maribor, 19. februarja.

Podržavljenje Južne železnice se je
izvršilo tako naglo in površno, kakor se
pač more izvršiti le v naših neurejenih
razmerah, kjer partijski interes zmagu-
je nad državnim in gospodarskim. Z na-
čelnega vidika bi bilo dobro pripravljeno
podržavljenje le pozdraviti, zakaj u-
nikacija prometnih poti je važen po-
gaj za enotno gospodarsko politiko. To-
da kaj načel! Pri nas se je bilo že v
naprej bati, da bo podržavljenje Južne
železnice le eno razočaranje več. In res!
Že sam akt podržavljenja se je izvršil
pod najneugodnejšimi znamenji. Južna
železnica je stala tik pred podržavljen-
jem in se ni več brigala za mezne
razmere svojega osebja. V Mariboru je
nastala stavka železničarskega delav-
stva, ki je bila slabo organizirana in
katero so politični spekulantje zlorab-
ljali. Toda v bistvu je bila docela upra-
vičen protest. Ker je ob istem času iz-
bruhnila stavka tudi v Vojvodini, je
takratni železniški minister dr. Velizar
Janković opazil strahove in odredil mi-
litarizacijo. Hotel pa je ubiti dvoje
muh obenem in je v vsej naglici pre-
vzel upravo Južne železnice. Militariza-
cija je bilo odpravljena, začel se je nov
režim. Nj še minilo pol leta, pa so ž
njim nezadovoljni vsi uslužbeni pod-
ržavljeni Južne železnice. Vsi od višje-
ga uradnika do zadnjega zavirača in
delavca v kurilnici. Zadovoljni so k več-
jemu taki protekcionisti, kakor je na-
pr. g. Ivan Hribar, ki je iz pokrajinske-
ga namestnika postal eden izmed glav-
nih funkcionarjev železniške uprave v
Sloveniji. Drugi čutijo globok minus v
primeri s prejšnjim režimom, ki je v
lastnem interesu skrbel, da si je prid-
bival naklonjenost uslužbenecv in da
jim je vzbujal veselje do dela. Kogar-
koli vprašate, vsakdo je nezadovoljen z
državno upravo. Naj nihče ne prihaja s
miskavimi argumenti, da so to začetne
težave in da je nepotrpežljivost osebja
znamenje nezadostnega patriotizma. Dr-
žavna uprava bi mogla — če bi le hote-
la — prevzeti Južno železnico brez naj-
manjših motenj v njenem ustroju. Mo-
gla bi v uslužbenecih podvojiti veselje
do dela, saj služijo lastni državi in ne
več skupini tujih kapitalistov.

Nič od tega! Celo v notranji upravi
so bile takoj v prvih dveh mesecih izvr-
šene reforme, ki ne značijo izboljšanja
temveč poslabšanje. Stojnjema, teden
za tednom, so začeli prihajati odredbe,
ki so kazale, da se tudi v Južni železni-
ci zajeda oni rak, ki razkaja vso našo
državo. Protekcija in korupcija sta dva
najbolj znana simptoma. Na mesto, da
bi se v osebju dvigalo veselje do dela —
in brez veselja do dela ne more železni-
čar opravljati svoje težke službe — se
ga je pričelo uprav smotrno ubijati.
Vedno bolj uvadeva podržavljeni južni
železničar, da novi režim zahteva od
njega dolžnosti in sicer v polni meri,
ne daje pa mu pravice ali pa jih daje le
najkromnejšo mero. Patriotov se ne
vzreja tako, da se pri državnem podjet-
ju zaposlenega uslužbenca obuboža in
napravi nezadovoljnega! Luben delavec
nima in ne more imeti veselja do dela.
Kdor se čuti zapostavljenega in izkori-
ščenega, kdor nosi v delavnico zavest
krivice s strani delodajalca, ta ne more
vzljubiti svoj poklic in se navdušiti za
delodajalca, tudi ne, če je ta država.

Burna debata o reški pogodbi.

Velik govor zemljoradnika Lazića. — Velesrb Stojanović natolcuje hrvatske in
slovenske oficirje. — Obtožba socialista Divaca proti kapitalistični Italiji. —
Glasovanje bo v poznih večernih urah.

BEOGRAD, 19. febr. (Ob 14. uri.) Na-
rodna skupščina je takoj po otvoritvi da-
našnje seje prešla na dnevni red: k raz-
pravi o pogodbi z Italijo.

Prvi je govoril zemljoradnik Voja
Lazić: Bojevali smo se, da dosežemo ne-
odvisnost. Vlada pa s pričujočo pogodbo
izigrava našo gospodarsko neodvisnost.
Vse naše žrtve so zaman. Za ujedinitenje
in osvobodjenje smo do zadnjega moža šli
v vojno in jo zmagovito končali. Po voj-
ni je bila dolžnost naših diplomatov, ču-
vati, kar smo pridobili z vojnimi žrtva-
mi. Ta naloga je bila v rokah Pašića in
Ninčića. Govornik ostro kritizira njuno
zunanjo politiko. Radikalci pa imajo ved-
no stereotipen odgovor: zna baje, što
čini! A ravno z nestalnostjo svoje poli-
tike in z izgubami, ki nam jih je prizadajal,
je Pašić dokazal, da ne ve, kaj dela. Ra-
di Reke smo najprej izgubili Zadar in
Skadar, ker se nam je zatrdjevalo, da do-
bimo za kompenzacijo Reko. Mesto tega
smo sedaj še Reko izgubili. Italija se je
zavezala, čuvati neodvisnost Reke za
vedno, sedaj pa mi sami privolimo v to,
da se črta Reka kot svobodna država.
Hladnokrvno gremo preko trpljenja in
muk Jugoslovancv na Reki. Prodati smo
svoje najvitalnejše interese, kakor smo s
politiko g. Pašića izgubili Baranjo. Vse
zato, ker g. Pašić nima v svoji politiki
nobelih smernic. Še pred nekaj tedni nas
je tolažil, da bo rapalska pogodba pred-
ložena Zvezi narodov. Mesto da je izpol-
nil svojo v skupščini svečano dano ob-
ljubo, je brez vednosti in privolenja
skupščine šel v Rim, da podpiše pogod-
bo, s katero se uničuje rapalska pogod-
ba. In sedaj zahtevata Pašić in Ninčić od
naroda, da doprinese nove žrtve. Ako bo
naša zunanja politika šla naprej v do-
zdajni smeri, bo peljala do vojne. Sra-
motno smo pustili pasti Stambulijskega,
ko je hotel izvesti pogodbo, pustili smo,
da je prišel do moči Cankov, in že nam
groze za spomlad novi vpadi v Mace-
donijo. In zopet bomo morali s krvjo iz-
bojevati to, kar je bila dolžnost naše zu-
nanje politike.

Za Lazićem je govoril Aca Stojanović.

Državna uprava je zavzela docela ne-
umestno in škodljivo taktiko: Ker mo-
ra stediti s sredstvi, naj padejo žrtve
na uslužbenec! Oni naj žrtvujejo. Želez-
niški sprevodnik, zavirač, delavec, že-
lezniški uradnik naj si pritrčajo od ust
in če nimajo kruha, naj »živajo« pri-
jetno zavest, da so uslužbenec državne
železnice! Ta zavest je pa postala že ta-
ko grenka, da bo moralo priti v bliž-
njem času do katastrofalnih posledic,
če ne bo vlada izboljšala materialnega
položaja nastavljenecv in delavcev po-
državljenih Južne železnice in ako bo s
tako slepoto gojila v njih prepričanje,
da so s podržavljenjem prišli s konja
na kozla.

V Beogradu razpravljajo na dolgo in
široko o železniško-upravnih vpraša-
njih, ugibajo o tem in onem, kakor pač
delajo ljudje, ki imajo polne želodec in
ki so naduti od oblasti in mogočnosti —
medtem pa so mnogi železničarji že
kmalu po 1. v mesecu brez pare v žepu.
Delavec in uradnik prihajata v delavni-
co in v urad s težkimi gnetnimi skrbmi,
vlakovodja in sprevodnik morata po-
slušati kruljenje v želodec, medtem ko
jima je zaupano življenje sto in sto
potnikov.

Naj nihče ne misli, da pretiravamo.

vič, član srbske stranke. Pravi, da so
krivci oni, ki danes pretakajo za Reko
krokodilske solze. Dalje oni srbski dr-
žavnik, ki so izdali idejo Velike Srbije
in skovali v Ženevi neko jugoslovenstvo.
Napača separatiste in obdolžuje Hrvat-
ske in slovenske oficirje, da prigovarjajo
vojakom, naj se ne bojijo za to državo
in naj delajo proti njej. Med velikim hrup-
om opozicije, ki zahteva imena, kate-
rih pa ne zna imenovati, mora skleniti
Stojanović svoja natolcevanja.

Socialist Divac poudarja, da je Itali-
ja šla v vojno samo radi svojih kapita-
lističnih interesov. Zato je tudi sklenila
tajno pogodbo v Londonu, da bi dobila
dve tretjini dalmatinske obali. Italija za-
vzema danes mesto Avstro-Ogrske. En
nasilni sistem je stopil na mesto druge-
ga. Odpovedala se je londonski pogodbi
in končno stopila z nami v pogajanja,
svesta si, da smo mi slabjši. Italija vodi
proti nam politiko blokade, ker nam je
vzela Zadar, Lastovo in Reko. S tem je
blokada na vzhodni obali Adrije popol-
na. Ako ostane na obeh straneh dosedaj-
no razpoloženje, je krvavi spopad neizo-
giben. S predleženo pogodbo je dana le
podlaga za nove konflikte. Niti gospo-
darsko niti nacionalno ne pripada vzhod-
na jadranska obala Italiji. Škoda, ki nam
jo zadaja pogodba, je posledica nespo-
sobnosti vodstva naše zunanje politike.
Glasoval bo proti pogodbi.

Za njim govori radikal Stojanović, ki
v tem hipu še govori.

Seja se nadaljuje.

Dvomisljnost kvoruma pri glasovanju o
reški pogodbi.

BEOGRAD, 19. febr. V vseh političnih
krogih se je sinoči razpravljala možnost,
da pri glasovanju o reški pogodbi v
skupščini ne bo kvoruma. V opozicijskih
krogih prevladuje mnenje, da se je treba
pri glasovanju odstraniti. Ker manjka 17
radikalov in 6 džemijetovskih poslan-
cev, dalje ker se Nemci ne udeležujejo
razprave o Reki, je verjetno, da pri gla-
sovanju ne bo kvoruma.

Vlada ni storila ničesar, da bi zadovo-
ljila železničarske zahteve glede izbolj-
šanja doklad in mezd; ona še celo od-
pravlja ugodnosti in predprave, ki so
jih imeli železničarji in katerim se je
zahvaliti, da se je toliko ljudi s požrtvo-
valnostjo posvečalo težki železničarski
službi.

Tako je na pr. sedanji železniški re-
žim odpravil sistem obrokov. Doim so
prej odplačevali premog in druge reči,
ki so jih dobivali od železnice, v majh-
nih obrokih, jim zdaj odtegnejo vse na-
enkrat, tako, da mnogemu uslužbenec
ostane o prvem le 300—400 Din. Pomisli-
te, kako naj družinski oče izhaja tudi s
1000 Din. mesečno. Takisto so kar na-
enkrat odtegnili predurje. Pred bla-
gajno, kjer se izplačujejo plače, je vi-
deli uprav dramatične prizore. Kaj naj
po vseh odtegnitvah začno ljudje s tistih
par sto dinarjev v žepu? So sprevodni-
ki, ki so celo dneve na progi brez 10 D
v žepu. Doma stradajo žene in otroci, pri-
deh pa strada državna uslužbenec. Ali
je kje minister ali železniški strokov-
njak, ki si drzne reči, da bo država
z izkoriščanjem osebja, z najhujšim so-
cijalnim ponižanjem, povzdignila promet
in koristila naši gospodarski konsolida-
ciji?

RADIČEVCI BODO POMAGALI ZRU-
ŠITI VLADO.

Izjava podpredsednika HRSS. — Zruše-
nje vlade vprašanje enega ali dveh ted-
nov.

Zagreb, 19. febr. Dopisniku «No-
vosti» je izjavil podpredsednik HRSS
dr. Maček: končno je uvidel tudi del
srbske inteligence, da bi se morali vsi
v korupciji zadušiti, če bi sedajno stan-
je trajalo še naprej. Zato so se Hrvati
sporazumeli z delom srbske javnosti, da
treba zrušiti vodje korupcije, makar ne
bo težko s poštenimi srbskimi politikmi
priti do sporazuma v državnoopravni
vprašanju. Današnji mogotci se okle-
pajo centralizma, ker jim je največja o-
pora za koruptno politiko. Akcija za u-
stanovitve opozicijskega bloka je tako
daleč, da lahko strmoglavljenje sedajne
koruptne vlade upravičeno pričakujemo
v enem ali dveh tednih. Ali bo HRSS
aktivno sodelovala v novi vladi, je še
vprašanje, da bo na sodelovala pri zru-
šenju sedajne vlade, o tem ni dvoma. —
Dr. Maček je tudi izjavil, da se bo vod-
stvo HRSS v par dneh sestalo z Radi-
čem.

PO RATIFIKACIJI EVAKUACIJA.

Beograd, 19. febr. Dr. Ninčić je iz-
javil dopisniku nekega lista, da odpo-
tujete general Bordenro in odpravnik
poslov Sumento še nocoj, čim bo skup-
ščina izglasovala reško pogodbo, takoj
v Rim radi izmenjave ratifikacijskih
listin. Predaja Taroša in Delto bo izvr-
šena v soboto ali ponedeljek, evakuacija
ostalih krajev severno Reke in v okoli-
ci Kastva pa par dni kasneje.

MOST PRI NOvem SADU PORUŠEN.

Novi Sad, 19. febr. Vsled silnega
naraščanja vode je leseni most čez Do-
navo pri Novem Sadu končno popustil
in se večeraj popoldne ob 3. uri zrušil.
Ves promet je vsled tega ustavljen.

BORZA.

Curih, 19. febr. (Izv.) Sklepní tečaj.
Pariz 24.05, Beograd 7.25, London 24.80,
Praga 16.70, Milan 24.75, Newyork 57.50,
Dunaj 00.81, Sofija 4.40, Bukarešta 3.

Zagreb, 19. febr. Pariz 3.35—3.42,
Svica 14.30—14.40, London 3.50—3.59, Du-
naj 0.1170—0.1210, Praga 2.3750—2.4550
Milan 3.50—3.60, Newyork 81—82.

Nova uprava namerava poseči še da-
lje, samo da v svoji slepoti pride želez-
ničarjem prav do živga. Namerava u-
kiniti družinske legitimacije in režijs-
ko dobavo kurjave. To so stari privile-
giji, ki jih je kapitalistično podjetje
skrbno čuvalo — ne mogoče iz ljubezni
do uslužbenecv, temveč zato, ker je ime-
lo od tega gnotne koristi. Človek je člo-
vek: bolj ko si človeški s svojim delav-
cem, bolj ti bo udan in delaven. Držav-
ni režim gre brezobzirno preko vsega te-
ga, in kljub temu, da je vsakemu člo-
veku jasno, da so železničarji vseh ka-
tegorij slabo plačani, jih hoče vlada oro-
pati še starih ugodnosti ter vzeti vse,
kar jih je doslej moralno vezalo k tej
službi. Ni čuda, če mlado uradništvo
zapusča železnico, ni čuda, če je delav-
stvo do grla nezadovoljno in iz umotv-
razlogov veliko bolj zrelo za ekstremne
kakor za patriotizem. Krivdo nosi seda-
nji koruptni, nesposobni režim, ki bolj
skrbi za napise na železniških postojah
nego za socialni položaj železniških u-
službenecv.

Vprašamo: Kdaj bo temu konec, in
ali ne bo poznejša škoda neštetokrat
večja nego bi bila pravočasna uvidev-
nost in socialna pravičnost!

—□—

Politične vesti.

* O politični šoli JDS v Mariboru smo prinesli stvarno in miamo poročilo, brez pretiravanja, pa tudi brez napada na katerokoli stran. Častita »Straža« pa vsakjub dani besedi ni mogla preboleti, da ne bi udarila po nas »policaidemokratih« in nas smešila. Nas seveda to me razburja prav nič, saj smo doživeli že grše plohe iz »Stražinega« gnojišča. Tudi naših fantov in mož, ki so se udeležili šole, se bo »Stražina« gnojnice prav malo prišla. Hoteli smo nehotetost »Straže« le pribiti v času, ko baje velja med nami nekakšen dogovor o premirju.

* Težek notranji boj se bje v slovenski socialni demokraciji. V zadnjem »Socialistu« priobčuje eden prvoboriteljev stranke Filip Uratnik obsežno »Poslanec«, polno najhujših očitkov proti bivšemu ministru Antonu Kristanu, ki po svoji daljši odsotnosti v strankinem življenju očitno hoče zopet igrati v stranki odločilno vlogo. Uratnik očita Kristanu, da je za težke milijone oškodoval strankino gospodarsko organizacijo (Nakupovalno zadrugo), dalje da ni hotel dati delnic Blasnikove tiskarne, s katerimi je razpolagal, v delavске roke, in da sedaj zopet ustvarja s pomočjo bank novo nerealno podjetje, da hoče zagospodariti v delavskem konzumnem društvu za Slovenijo itd. Kristanove manjre, pravi Uratnik, so vrgle delavski pokret Slovenije v težke krče in krizo, da je znal igrati dvoletno vlogo: biti zaupnik delavstva, obenem pa zaupnik bankirjev in kralja in da stoji delavstvo brez sredstev nasproti velikemu kapitalu in aparatu, ki ga ima Kristan v rokah. Slovenska javnost z zanimanjem zasleduje dvoboje v socialistični stranki.

* Velika razprava o Reki se je po dr. Ninčičevem ekspoziju dne 18. tm. v narodni skupščini nadaljevala. Demokrat dr. Grisogono je povdarjal, da je reška pogodba vzgled, kako se ne sme voditi zunanja politika. Gre za aneksijo živega dela našega mesa. Izgubili smo Trst in Skadar, da rešimo Reko. Saj sta nam Clemenceau in Lloyd George svoj čas ponujala Skader in okolico, če damo Reko. Mi smo žrtvovali Skadar za neodvisnost Reke. Zaigrali smo v San Remu in Palanži. Sklenili smo potem rapalsko pogodbo, po kateri Reka ni bila več pod zaščito Zveze narodov, ker so tako namenoma hoteli Italijani. V Rapallu smo izgubili Cres in Kvarnerski zaliv. Vse to je danes z Reko vred italijansko. Drago smo odkupili navidežno prijateljstvo z Italijo. Italija bo nadaljevala politiko, katero je delala že za časa zveze z Avstrijo in Nemčijo. Z Reko smo žrtvovali del našega ponosa. Zakaj nismo protestirali, ko je šel na Reko general Giardini, zakaj nismo apelirali na Zvezo narodov? Sedaj smo kapitulirali. Sklenjena pogodba

v posameznih točkah žali dostojanstvo naše države. Plebiscit na Reki je dokazal, da Reka ni italijanska. Več ko dveurni govor posl. Grisogona je zbornica poslušala z napeto pozornostjo. V popoldanskem nadaljevanju so govorili: dr. Hohnjec (SLS), Kapetanović (musl.) dr. Šumenković (dem.). Vsi govori so bili najostrejša kritika naše zunanje politike. Koncem se je prišlo do burnih incidentov s podpredsednikom skupščine Dragovićem, ker je kršil poslovnik. Ko je vstopil min. Vujičić in hotel govoriti, mu opozicija ni pustila priti do besede. Glasovanje o reški pogodbi bo danes 19. tm.

* Pri občinskih volitvah v Gorici minolo nedeljo so dobili fašisti vse mandate. Slovenci se volitev niso udeležili.

Dnevna kronika.

— Himen. Poročil se je dne 18. tm. v Ljubljani g. Drago Čeh, železniški uradnik v Mariboru, z gospodično Marico Žabkarjevo, učiteljico v Središču. Obilo sreče!

— Odstop podžupana v Ptuj. Ljubljanski »Socialist« poroča, da je v Ptujju odstopil podžupan Ivan Segula, ki je bil pri zadnji volitvi župana na predlog demokratskih odbornikov izvoljen.

— Duhovniške vesti. Župnija Hoče pri Mariboru je podeljena g. Al. Sagaju, dozdaj župniku v St. Janžu na Dr. p., župnija v Ljutomeru g. Ant. Kocipru, dozdaj župniku na Ponikvi ob j. ž.

— Za dograditev železnice Murska Sobota—Ormož. Zaupniki JDS iz sreza Ljutomer — Gornja Radgona, zbrani 17. tm. na sreskem zboru, so sklenili resolucijo, v kateri najenergičneje in z ogorčenjem protestirajo proti nameri vlade, da ukine delo na železniški progi Murska Sobota — Ljutomer — Ormož. Krediti za progo so bili dovoljeni in zahtevamo v imenu vseh stanov in naprednih strank, da se ta proga po prvotnem, odobrenem načrtu v polnem obsegu čimprej dogradi, ker je velike gospodarske važnosti za prebivalce Prekmurja in Slovenskih gor in je od tega odvisna državna zavest posebno v Prekmurju.

— Popoln lunin mrk bomo imeli priliko opazovati nočjo 20. tm. Pri nas bomo v ugodnem slučaju videli konec popolne pomrčine krog 17.57 sr. evr. časa.

— Izseljencem v Čile (južno ameriška republika) javlja čilenski konzulat v Zagrebu, da si morajo dati vidirati potni list le pri konzulatu v Zagrebu in ne, kakor se je godilo včas, da so si poskušali dati vidirati pri čilenskemu konzulatu v inozemstvu. Tako si bodo prihranili neprilike pri prihodu v Čile.

— Naši novi zlatniki. V ministrstvu finance se dela projekt za izdelovanje zlatnikov s sliko Nj. Vel. kralja Aleksandra. Ti zlatniki se bodo lili v malem številu iz zlata, ki je prišlo iz Avstrije in katero je v narodni banki.

— Potovanje v Švico. V svrhu upoznanja švicarskih razmer in za poglobitev gospodarskih odnosov med našo državo in Švico namerava švicarski konzulat v Zagrebu prirediti skupno potovanje v Švico. Za potovanje bi prišli v prvi vrsti v poštev industrijalci, trgovci in obrtniki, pridružiti bi se smeli pa tudi drugi, kakor turisti itd. Natančnejši podatki o programu, vozni red in stroški potovanja, se bodo še pričeli.

— Zopetna dražba barake v Mariboru. V pisarni Komande mariborskega vojnega okruha (Dravska kasarna) soba št. 16, se dne 25. februarja t. l. ob 11. uri dopoldne vrši ponovna javna ustmena dražba za prodajo barake »Dunaj« v Mariboru (Samostanska ulica) pod novimi pogoji, ki so razvidni vsak dan med uradnimi urami v navedeni pisarni. — Vsak ponudnik (licitant) ima položiti kavečjo in sicer naši državljani 5%, inozemci pa 10% od začetne cene. Izključena cena je 115.842 D za prodajo z inventarjem brez poprave zemljišča v prvotno stanje.

— Anketa gradbenih zadrug v Mariboru. V Sloveniji obstoja precej gradbenih zadrug ali društev s splošno koristnim značajem na podlagi samopomoči. Povojna gospodarska kriza je mnogim tem zadrugam onemogočila poslovanje v smislu pravih, ker se vlada ne zaveda važnosti takih zadrug ravno v dobi gospodarske in stanovanjske krize in ker se žal za odlično socialno znanje takih zadrug premalo zanimajo tudi občine. Šo pa pogreški v teh zadrugah tudi samih, ker se druga napram drugi preveč smatrajo kot nekaka konkurenca, namesto za istovetna in za istim ciljem splošnega blagorja stremeča združena podjetja, potrebna medsebojne pomoči. Da se ne le dvigne ugled, nego tudi moralna in gmojna moč vseh teh zadrug, se je na zadnji plenarni seji kreditne in stavbene zadruge »Mojmir« v Mariboru sprožila uvaževanja vredna misel, o priitki razstave gradbenih načrtov povabiti tudi zastopnike vseh znanih sličnih zadrug v Sloveniji. To bi bila prva anketa, katere namen naj bi bil predvsem doseči skupen nastop pri centralni vladi v svrhu povzdige gradnje v krajih, ki posebno trpe radi stanovanjske bede. V drugih državah so take zadruge že zdavno združene ter so si omogočile tudi svojo gradbeno banko. Ako se ta projekt tudi pri nas posreči, si zadruge same ustvarijo podlago, da jih bodo odslej vse drugače vpoštevale občine, pokrajinske oblasti, predvsem pa država sama. Priporočljivo bi bilo, da se medtem vse te zadruge izrazijo o potrebi združenja, četudi zaenkrat le v neobveznem razmerju. Glavni namen za sedaj pa naj bi bil, kot rečeno, skupni nastop pri centralni vladi za odpomoč stanovanjske bede ozir. povzdigo in o-

mogočenje gradnje malih stanovanj. — Zeleti je, če se vse vnanje zadruge v dosedega tega namena zanimajo za ta načrt.

— Težka sumnja. Iz Pragerskega poročajo nekateri listi, da je kmet Ivan Napast iz Stražgonjcev pri Pragerskem nedavno pil v raznih gostilnah na Pragerskem v družbi ruskih delavcev, ki gradijo poljsko železnico iz Pragerskega proti Majšperku. Takrat da je imel Napast pri sebi 50.000 D denarja in se je mislil 4. tm. peljati na sejem. Od tistega dne pa ni o njem ne duha ne sluha in vse iskanje je bilo doslej brezuspešno. Sumajo baje, da bi ga bili ruski delavci ubili in oropali ter truplo zakopali v sveži železniški nasip.

— Škofjevska konferenca v Splitu. Kakor javlja splitska »Nova doba«, bodo imeli dalmatinski škofje marca v Splitu konferenco.

— Celovaskradel. V Baranjski vasi Bajevac je živel od leta 1915 ruski ujetnik Peter Galaba, ki je v teh letih čelo vas obkradel. Šele sedaj po devetih letih so ga razkrinkali. Ko so ga aretirali, so našli pri njem večjo svoto denarja. Med potom na sodnijo v Sombor je skočil v Donavo, pa so ga rešili.

— Klub »svobodne ljubezni« v Beogradu. Beograjski upravi je že večkrat bilo javljeno, da se nahaja v ruski restavraciji »Gurmec« klub »svobodne ljubezni«. V omenjenem lokalu, kateri zgleda na prvi pogled zelo dostojno, so se godile po cele noči orgije najgrše vrste. Člani kluba so ruski aristokrati. V prijavi je omenjeno, da je v tem klubu upropačenih dosti deklic iz uglednih beograjskih rodbin.

— Jugoslovanski člani znanstvene akademije v Krakovu. Beogradska vseučilišna profesorja Slobodan Jovanović in A. Gelič sta imenovana za člana znanstvene akademije v Krakovu. Članov akademije je doslej trideset.

— Okupacija Skadra? Kakor poročajo iz Albanije, je položaj v Skadru vesed pomaničanja dela in rastoče lakote nevdržan. Veliko število družin je že mesto zapustilo in zbežalo v notranjost Albanije, nekateri so pribežali tudi na naš teritorij. Ugledni meščani iz Skadra so sklenili, da bodo poslali delegacijo v Beograd s prošnjo na jugoslovansko vlado, da bi naše čete Skader okupirale in s tem uredile tamkaj vladajočo razmere.

— Veliki draginjski nemiri v Budimpešti. Radi katastrofalnega padca madžarske krone so cene raznih življenjskih potrebščin poskočile. V mestih vlada velika draginja. V nekaterih predmestjih so nastale protidraginjske demonstracije. Politeja je morala rabiti orožje in demonstrante razkropiti.

— 90-letnico rojstva Ernsta Hückla, slovitega nemškega učenjaka-naravoslovca je slavil znanstveni svet v soboto 16. tm.

Mali feuilleton.

Josip Kostanjevec — šestdesetletnik.

Kdor živi za druge, ne umrje!

Pred nekaj meseci so se naši listi spominjali šestdesetletnice slovenskega pisatelja g. Josipa Kostanjevca, ki živi že od prevrata sem v Mariboru. Jubilejni članki pa so nekoliko prehiteli čas, zakaj g. Kostanjevec slavi šestdesetletnico rojstva šele danes, dne 19. februarja.

Šestdeset let je nedvomno pomemben dogodek v smrtikovem življenju. Dandanašnji, ko živimo veliko prenapeto, ko nam ekzistenčni boj brezobzirno izžepava telesne in duševne moči, je 60 let čedna starost. Tem častnejša so taka leta za slovenskega pisatelja. Naš narod je svoje pisatelje tiščal k tlom. Iskal jih je, a ko jih je dobil, ni vedel, kaj naj počne z njimi. Bili smo mali, še bolj pa — malenkostni. Šestdesetletnica življenja in štiridesetletnica pisateljstva je sprito dejstva, da je večina pesnikov in pisateljev, ki so nastopili pot s Kostanjevcem in po Kostanjevcu, že zdavnaj v grobu — razveseljen jubilej. Zlasti, ako uvažimo še to: G. Kostanjevec je bil tudi učitelj in družinski oče. Selil se je iz kraja v kraj. Boril se je za skorjo kruha. Še zasluženi pokoj so mu izpremenili v nepokoji. Koliko drobnih skrbi, težav, bo-

lesti in razočaranj se je združilo, da mu zagrenijo in razgrizejo to, kar je vanj položila sama narava in kar ga bo preživelo. Drugi so postali to in ono, on je še danes duševni proletarec. Bodj mu v čast! Progres človeštva (in njegovih narodnih sestavin) ne prihaja od ljudi, ki so svoje življenje preživali veselo in udobno, temveč je rezultanta žrtve in trpljenja. Usoda hoče, da ostanejo nesmrtni le tisti, ki so ustvarjali večne vrednote v trpljenju in samozatajevanju. Kdor ima paradiz na tem svetu, ga nima na onem. V teh štiridesetih letih, odkar g. Kostanjevec prisega na ideale slovenskega pisatelja, jih je bilo mnogo, ki so ga merili »z visokega« in ki so ga zdavnaj prekosili v »karijeri«. A kaj bo ostalo za njimi? Kakšen je rezultat njihovega življenja? Bili so številka, ki jo nadomesti druga številka. G. Kostanjevec ni napravil svetniške kariere, vendar pa ima njegovo življenje rezultat, ki ga bo morala priznati sama smrt in samo človeško pozabljenje. Josip Kostanjevec se je trajno vpisal v knjigo naše kulture kot pripovednik — realist.

Šestdeset let življenja, štirideset let pisateljstva in — še je tu, še je v njem obilo moči, zdravja, volje! Mi, ki smo rasli v dekadentnem času tik pred vojno in med vojno, ki smo bili nezreli in šibki, ko je leta vršeti nad glavami apokaliptična vihra človeške morije, mi, ki si moramo ustvarjati voljo in moč s teles-

no in duševno gimnastiko, se komaj zavedamo, kaj pomeni, da šestdesetletni Kostanjevec sploh še ni — star. Toliko križev in težav ga je trlo, ki o njih mi mladi tarnamo in tožimo in na hip celo omagujemo pod njih pezo, a glej — nedavno mi je Kostanjevec dejal: »Ne čutim, da bi bil star.« Ni ga moglo zlomiti, ne more ga tudi postarati! Kdo ga ne zavida, fantje? Kaj je naša schopenhauerska, nietzschehejska, magari tudi tolstojevska filozofija v primeri s takim kljubujočim duhom, ki korenini v zemlji in njenem zdravju in ki je na zatonu človeške dobe najrajši med mladimi, ker je sam mlad!

Za danes naj izrečem tiho željo: Bodi mladosten in kljubujoč! Varuj svojo kleno osebnost, ne želi si tistega, kar je dano ljudem, ki žive, da izpolnijo število! Ti si živel in živiš, da zapustiš narodu dedščino. Pride dan, ko bo čez shrambo duha zaropotala prst. Njim, ki so te kedaj prezirljivo merili z visokega, ker so bili nizki, bo to zadnja popotnica v večno pozabljenje. Tebi pa preludij v čisto življenje duha! Ne misli nikoli na smrt, misli na nesmrtnost!

Ignotus.

x Smrt češkega znanstvenika. V soboto 16. tm. je umrl v Pragi vseučilišni profesor in primarij očesnega oddelka praške klinike dr. Jan Dayl. Pokojnik (roi. l. 1855) je bil odlični specialist za

očesne bolezni in znamenit znanstvenik, ki se je mnogo bavil s problemi svoje stroke in je spisal dolgo vrsto temeljitih spisov. Njegovo ime je bilo znano in cenjeno tudi v inozemskih znanstvenih krogih. Vrh tega se je uspešno udeleževal kot humanitarni delavec. Dr. Deyl je vodil na Češkem skrb za neozdravljivo bolne ali pohabljenе otroke, po njegovih načrtih so nastali zavodi za preskrbo takih revežev. Veliko dobrote je storil slepcem in očesnim, bolnikom.

x Odkritje novega vseмира. V zvezdoznanskih krogih je vzbudila veliko pozornost vest, da je dr. Shapley odkril nov vsemir, nov zvezdni otok v neizmernem oceanu vseirskega prostora. V konstelaciji Sagittaria in Archera so že delj časa opazali neke svetlobne točke, ki so jih označevali z znamenjem N. G. C. 6822. Po natančnem študiju so na Harvardskem observatoriju in v zvezdarni na Wilsonovi gori ugotovili s pomočjo astronomske fotografije, da so te skrivnostne točke obrisi vseirskega sistema, ki nam je bil doslej popolnoma neznan. Te točke so najoddaljenejši predmet, kar jih je doslej ugledal človek. Nov vsemir je oddaljen 6 kvintilionov milj. Treba je milijone let, da pride svetloba s teh daljnjih solnc do naše zemlje. Najoddaljenejša zvezda v našem vsemiru se nahaja v daljavi 250.000 svetlobnih let. Astronomi pričakujejo, da bo v poletju mogoče dobiti natančnejši

Mariborske vesti.

Maribor, 19. februarja 1924.

m SEJA GOSPODARSKEGA IN POLITIČNEGA DRUŠTVA ZA 1. in 4. OKRAJ se ne vrši kot navado v četrtek, temveč so vabljene vsi člani na sestanek jutri t. j. v sredo ob 8. uri zvečer k g. Vlahoviču.

m GOSPODARSKO IN POLITIČNO DRUŠTVO ZA KOLODVORSKI OKRAJ priredi v sredo dne 20. febr. 1924 ob 8. uri zvečer prijateljski sestanek v gostilni Vlahovič na Aleksandrovi cesti. — Davčni upravitelj g. Meglič bo predaval o davkih, prof. g. dr. Pivko pa bo nadaljeval s čitanjem iz svoje knjige »Vulkanska tla«.

m Glasbena Matja. Moški zbor naj pride v torek že ob pol 8. uri k vaju radi pogreba profesorja Glasb. Mat. Bogumila Gregora. Celokupni mešani zbor ima vajo kakor običajno ob 8. uri.

m Veleobrat v »Ljudski knjižnici«. Kdor hoče videti, kaka velikanska potreba po duševni hrani je v Mariboru, si naj ogleda sedaj Ljudsko knjižnico med uradnimi urami. Ko je uradna ura že davno mimo, je dvorana še vedno polna občinstva, čeprav posluje za pulti že celi kader knjižničarjev z izredno ročnostjo, predali Omar s tisoči knjig pa so skoro izpraznjeni. Pravi veleobrat pa se je razvil ob sobotah, ko posluje mladinski oddelk. Minulo soboto je bilo že 180 obiskovalcev, doslej najvišje število, knjižničarji so morali raditega poslovali od 18.—21. ure. Ravno tedaj sta obiskala knjižnico tudi urednik »Narodnih listov« g. Strakaty iz Prage in učiteljica češke šole gospa Horakova iz Zagreba, ki se nista mogla dovolj načuditi tej ogromni frekvenci v knjižnici. Posebno ju je seve razveselil lep češki oddelk, kateremu je g. Strakaty poklonil lično izdajo svoje knjige »Kronika Sokolstva«. Odična gosta sta iskreno častila knjižničarjem na doseženih uspehih in izjavila, da je lahko Maribor zelo ponosen na to svojo kulturno napravo.

m Klub mariborskih dobrovoljcev je imel te dni v Narodnem domu svoj občni zbor, katerega se je udeležilo lepo število članov. Z veseljem konstatiramo, da klub napreduje. Člani so se pridno udeležili raznih debat in vprašanj, kar dokazuje njihovo aktivnost v organizaciji. Poročilo o poteku občnega zbora ljubljanskega saveza je podal tov. Slajmer. Zborovanje je pretrgala policijska ura, tako da so morali določiti drugi dan za nadaljevanje, kateri pa bo pravočasno objavljen v časopisu. V nadaljevanju sledi predavanje g. dr. Lj. Pivka »O sibirskih dobrovoljcih«.

m Industrijalizacija Maribora. Poleg že obstoječih tovarn se osnuje v Mariboru še nova: Prva jugoslovanska tovarna za podkove, Jurza in Tanum, katera prične obratovati s 1. marcem.

posnetek tega vsemira, ker je sedaj konstelacija Sagittarius, v čije perspektivi se nahaja neznan vsemir, preblizu sončni luči.

x Konec premoga in petroleja? Znani švedski fizik in astronom Svante Arrhenius se je v svojem nedavnem predavanju v Parizu izrazil jako skeptično o svetovnih zalogah premoga in petroleja. Pred vojno se je uporaba obeh rudnin v nekaj letih podvojila. V desetih letih je sežgalo človeštvo toliko premoga, kakor kolikor se ga izkoplje na leto, vendar pa celo stoletje pred tem. Celotno zalogo premoga cenijo na šeststokrat toliko, mi treba misliti, da ga bo človeštvo imelo 6000 let, kajti uporablja se ga vedno več, vrhu tega je mnogo premoga v globini 1800 m, kjer ga rudarji zaradi hude vročine — 70 stopinj C — ne morejo kopati. To velja o vsej zemeljski krogli, v nekaterih deželah pa konec premogovnih zalog že sedaj vzbuja skrb. Tako bo na primer Anglija že čez 100 let popolnoma izčrpala svoje zaloge, če bo porabila vsako leto toliko premoga kot ga porabi sedaj. Kar se tiče petroleja, je znano, da so Zedinjene države že izdale razne ukrepe, da omejijo uporabo. Samo te države konзумirajo 65 odstotkov letne produkcije. Arrhenius sodi, da bodo zaloge v 60. letih izčrpane, v Zedinjenih državah se bo to zgodilo že do 1. 1940. Uporaba petroleja bi se imela zbog njegovega pomena za vojaštvo omejiti z mednarodni-

m Popravek. Kakor smo že poročali v včerajšnji številki o smrti višjega pis. oficijala okrožnega sodišča g. Miloš Wuteja, se vrši pogreb vsled gotovih zahtevkov mesto 19. tm. v sredo tj. 20. tm. ob 16. uri na mestnem pokopališču na Pobrežju.

m Za strojepisko Sokolico, začetnico, iščemo primerne službe. Narodne podjetnike prosimo, da se obrnejo za bližnjo informacijo na uredništvo »Tabora«, ki je iz prijaznosti prevzelo posredovanje.

m Slovaška kopališča in druge zanimive kraje nam pokaže skioptični aparat na predavanju, ki ga priredi Češko-slov.-jugoslov. Liga v četrtek, dne 21. tm. ob 20. uri v Narodnem domu (mala dvorana). Vstop je popolnoma prost. — Predavanje, ki bo trajalo komaj eno uro, bo zelo zanimivo. Nikomur ne bo žal, ki bo posvetil četrtek večer popotovanju po Slovaških kopališčih, ki že dolgo slove daleč po Evropi.

m Interesantom za veleseljem v Pragi. Mariborska tiskarna dd. oddaje legitimacije za praški veleseljem in naročne karte za stanovanje. Navodila so ista kot lansko leto, samo glede znižane vožnje se pripomni, da je začasno dovoljena samo za ČSR.

m Grajska klet. V sredo 20. tm. koncert nar. žel. glasb. društva »Drava«. Začetek ob 20. uri.

m Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v mestnem okolišu mariborskem od 10. do 16. febr.: griža ostal 1; škrlatinka: ostalo 7, nov 1, ozdravljeni 3, ostane 5.

m Policijska kronika. Leopold Harp, pomožni delavec pri tvrdki Kifman, je v družbi z Karlom Šamperlom zlagal 18. t. m. ob 11. uri hlode raz voz Šamperl je imel v rokah oledenel hlood, ki mu je izdrsnil vsled težine iz rok in udaril Harpa tako močno, da mu je težko poškodoval nogo in roko. — A. A., samski električar, je napeljeval 18. t. m. pri g. Ambrožu na Kor. cesti 46 električno luč v sobe. Stal je na lestvi, ki je pa bila popolnoma razmažena, je padel z nje in z glavo tako nesrečno na tračnice parne žage, da je dobil težke poškodbe na očesu in glavi. Rešilni oddelk ga je prepeljal v bolnico. — Jernej B., delavec v skladišču na Koroskem kolodvoru, misli, da je v mro včasih bolj kot voda, ter si ga je zato dobro pri voščil. Precej natrkan se je odpravil na kolodvor in šel v žensko stranišče, kjer je začel razgrajati in vse ponesnažil. Ko je prišla stražnica, jo je opsoval, naskar sta ga hotela stražarja aretirati. A njegovi podivjanosti ni bilo priti do živega. Stražarja sta morala vzeti voz in ga odpeljati na varno. Med potom je še psoval stražarje. Vse to mu je toliko pomagalo, da si bo par tednov hladil jezo in zdravil mačka.

Filatelisti. Vsak četrtek ob 20. uri se stane v gostilni Novosel, Rotovški trg št. 8.

mi pogodbami. S čim pa bo človeštvo nadomestilo premog in petrolej? Vir nove moči so solnčni žarki, plina in osek in veter; toda uporaba teh moči stoji še le v fazi poizkusov. Vodna moč predstavlja veliko vrednost, zlasti v Franciji, Italiji, Švici in na Norveškem. V primeru z Ameriko pa je Evropa kaj revna. Tudi če bi človeštvo moglo uporabiti vse vodne sile, bi jedva nadomestilo več kot polovico letne potrebe premoga in petroleja. Vrhu tega bi bilo treba preložiti industrijo v najnepristopnejše dele Azije, Afrike in Amerike. Kultura mora tedaj obvarovati sonce. Svota premogovne in petrolejske energije stoji v razmerju s svoto energije solnčnih žarkov na zemeljski krogli kakor sedem napram sto, vendar pa so solnčni žarki razdeljeni po vsej zemlji, dočim so ležišča premoga in petroleja osredotočena na nekatera ozemlja in se dajo lažje izkoriščati. Francoz Mouchon je že storil poizkuse, da bi pritegnil energijo solnčnih žarkov v industrijske svrhe; na parni hotel osredotočeni solnčni žarki so gnali majhen parni stroj. Ameriški inženier Shuman je v zadnjih letih namestil veliko število ogromnih reflektorjev nad parni kotel in je na ta način dobavljal nekaj časa elektriko za Kairo. Njegove stroje so zdaj prepeljali v Asuan, kjer bodo izstavljeni višji toploti. Vse to pa so le poizkusi. (Lidové Noviny.)

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Torek, 19. febr. »Mogočni prstani«. C.
Sreda, 20. febr. »Mercadet«, Ab. E
(zadnjič v sezoni).
Četrtek, 21. febr. »Mogočni prstani«, ab. A.
Petek, 22. febr. Zaprto.
Sobota, 23. febr. »Pri treh mladenkah«, ab. B.

Film.

Mestni kino. »Zagonetna dvanašeta«, senzacionalni detektivski film v 5 dejanjih, v glavni vlogi Oskar Marion in Anni Holm, se predvaja v torek, sredo in četrtek. Romantični umetniški film v naravnost senzacionalnim sižejem in dejanji. Prvovrstna oprema in slike. Mladini dostopno.

Kultura in umetnost

x »Meja«. Št. 3. letošnjega letnika je izšla in objavlja: A. Hribar: Sporazumi s Italijom. — Prof. inž. Stj. Jurič: Danska poljoprivreda. — I. Lohmer: Neprijatelj agrarne reforme. — Dr. Fr. Spiller-Mays: Agrarna politika i agrarne operacije u Slovenačkoj. — Ilija Bošnjak: Težačka hemija. — Biljeske.

Sport.

Kinb »Perun« vabi vse gg. odbornike, da se udeležijo odborove seje, ki se vrši v sredo dne 20. tm. v gostilni g. I. Benketa na Koroski cesti, ob 8. uri zvečer. Na dnevnem redu so važne tekoče zadeve. — Tajnik.

Socijalna politika.

53.500 brezposelnih je danes v naši državi. V Zagrebu se je vršila te dni anketa v zadevi pomoči brezposelnim, zlasti na Hrvaškem, kjer je samo v Zagrebu nad 10.000 brezposelnih. Zagrebška mestna občina je določila 25 milijonov dinarjev za zgradbo novih hiš, da bi tako omejila brezposelnost v stavbeni stroki.

Dopisi.

Iz okolice. Št. Lovrenški Nemci ali bolje rečeno nemškutariji so si za soboto dne 16. tm. povabili razne mariborske pangermane z g. Schauerjem na čelu na »Steirisch Ball«. Zbran je bil ves nemški generalni štab, se ob rujni kapljici hudoval nad zatiranjem nemških bratcev v Jugoslaviji, ginjen gledal ples svoje nadebudne »steirisch« mladine, kar ga je navdušilo za ponovno popivanje od ranega nedeljskega jutra do pozne noči. To je v kratkih besedah obris sijajno uspele nemške prireditve na slovenskih tleh! Kot vse kaže, nameravajo Nemci ofenzivo na naše Pohorje in so se v Dravski dolini s svojimi krempļji že globoko zasekali v našo sveto slovensko zemljo od Sv. Lovrenca do Dravograda. Nacionaliste širom Slovenije pa pozivamo, da tem ogroženim postojankam posvetijo vso pažnjo.

Rogaška Slatina. Dne 16. tm. priredila je gospa Podkrajšek-Harambaša, po domače ta stara Birjakova, kakor smo na lepkih čitali, v prid tukajšnjim obč. revežem v verandi hotela pošte (Coh) maškerado in ples. Obisk je bil še dokaj dovoljen, nekatere maske so bile prav čedne, vrvenje je trajalo nekaj ur. Živahnosti pa nismo opazili. Treba je nekoliko več vzajemnosti in manj prisiljenosti. Pokažimo svetu, da se i mi Slovenci znamo neprisljeno zabavati, uspehi bodo potem lepši. Upajmo, da je vsaj gmotno uspelo, namen je bil blag. Može bi bilo bolje, ako take prireditve društva ustvarjajo, ne posamezne osebe.

Iz Ljutomer. Ruski diletantje v Ljutomeru so vprizorili dne 9. febr. pod vodstvom g. Ginkulova A. Tolstojev komedijo v 4 dejanjih »Nečisti duh«. Vse vloge so bile v najboljših rokah in le občudovati moramo naše igralce radi njihove vztrajne požrtvovalnosti. Posebno nas je zadovoljil nov igralec g. Zajavni, ki je vlogo Mazdibina, upokojenega generala zadržal tako dobro, da želimo še

večkrat videti. Žal, da je predstava obiskala tako malo občinstva. Izgovor, da ne razumejo ruskega jezika, ne drži, saj je znano, da napolnijo Nemci, Francozi, Italijani itd. prostore pri predstavah Hudožestvenikov do zadnjega kotička in ne pustijo, da bi požrtvovalnim delavcem zljali nasproti prazni stoli, kar se je zgodilo pri tej predstavi. Posebno čudno se mi zdi tako nezanimanje zato, ker naklonijo čisti dobiček Sokolu. Malo več pozornosti!

Celjske vesti.

Ljudsko zdravstveno gibanje v Celju leta 1923. Po zadnjem ljudskem štetju ima Celje 6874 civilnega prebivalstva in 880 vojaštva, skupno 7754. Porok je bilo 98, katoliških 93, pravoslavni 2 in evangeljske 3. Rojenih je bilo s porodi 1 bolnici 226, od teh nezakonskih 62, mrtvorojenih 25. Umrlo jih je 289, od teh domačinov 129, od drugod 160. Vzroki smrti: oslabelelost 15, pljučnica 70, duševni kašelj 1, škrlatica 15, legar 1, griža 8, črvesni katar otrok 6, porodna smrt 3, za ranami 6, vsled raka 15, naravni smrti slučajni 78 in vsled smrtnih poškodb 11. Za nalezljivimi boleznimi, kolikor se je dognalo od zdravstvene oblasti, jih je zbolelo 106, in sicer: na ošpicah 59, vsi ozdraveli; na veterinici 2, oba ozdravela; na škrlatici 16, vsi ozdraveli, na legariu 6, ozdravelo 5, umrl 1; na griži 13, vsi ozdraveli, na difteriji 3, vsi ozdraveli, na otprnjenju tilnika 1, zboljšan, na šenju 6, vsi ozdraveli; na trahomu 1, zboljšan, otroci, ki so zboleli za ošpicami, so se zdravili doma, na škrlatici 5 doma in 10 v bolnici. Od vseh na infek. bolezni obolelih iz mesta je umrl samo 1 v bolnici. Lažjih otroških bolezni je bilo seveda še mnogo več, ker pri vsakem slučaju ljudje ne kličejo zdravnika in bolezni tudi ne prijavijo.

Gospodarstvo.

Novosadska blagovna borza 18. febr. Pšenica baška 315—320, oves baški 240 do 245, kornuza baška 240—245, nemška 240—245, moka 6a 310.

g Tovarna špirta dd. v Raču. Vse govornice, da je omenjena tovarna šla v konkurz, niso resnične. Tovarna deluje v polnem teku kot poprej.

g Nova poljedelska šola v Dalmaciji. Ministrski svet je na predlog ministrstva poljedelstva odobril kredit 500.000 D, da se ustanovi poljedelska šola na otoku Korčuli v Dalmaciji.

g Prodaja stolov za električne namizne svetiljke. Glavna carinarnica v Ljubljani bo prodala dne 29. febr. t. ch 10. uri dopoldne v svojem magacinu »A« 19 komadov stolov za električne namizne svetiljke. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani inetresentom na vpogled.

g Prodaja starih vreč. Pri intendant-skem sлагalistu Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se vrši dne 3. marca t. l. ustanena dražba 36.095 komadov starih vreč. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani inetresentom na vpogled.

g Kriza tuji valuti. V zadnjih dneh se je poleg padea francoskega franka in madžarske krone pojavil tudi padeč češke krone, ki je izzval paniko v češkem parlamentu in ostre napade na češkega finančnega ministra.

g Deficit italijanskih državnih železnic v l. 1923 znaša 906.401.513 lir in se je znižal od predlani za 351 milijonov lir.

g Glavni Savez jugoslovenskih vinogradnikov se je ustanovil v soboto 16. tm. v Zagrebu. V odboru je tudi g. vinarski ravnatelj Puklavac (kot podpredsednik), dalje gg. Skaličky, Nemanjč, Košar, Petovar, Zemljič, v nadzorstvu Penca, Miovič, Erber in Kolenc. Obširnejše poročilo objavimo v četrtekovi številki.

g Češkoslovaška tirja neplačane račune od Jugoslavije. Za časa povratka Karla Habsburga na Madžarsko je naročila Jugoslavija pri tovarni Skoda in tvrdki Sellijer in Belot municijo in drugi vojni material. Ker Jugoslavija še do danes ni poravnala računa, sta se sedaj sporazumela jugoslov. finančni minister in zastopnik prizadeblih tvrdk, da se ta dolg vrne v pravihni obrokli.

Razno.

Svetilniki za zrakoplovce. Pred nekaj dnevi je bil dovršen v Hamburgu nov tip svetilnikov, kateri se bodo uporabljali izrečno v zrakoplovne svrhe, da se bodo mogli zrakoplovci ponoči orientirati. Novi svetilnik pošilja žarke v višino in bode lahko dajal svetlobne znake, kakor poročajo, šestdeset do osemdeset kilometrov daleč.

Nenavaden dvojni. Doseđaj nam še ni bilo znano, da bi ženska klicala moškega radi razžaljenja časti na dvojni. Kakor pa so se začele žene vmešavati v politiko kot protivnice moških, tako se dogaja sedaj tudi to. Iz Newyorka poročajo o nenavadnem dogodku, ki se je odigral v ameriškem mestu Palmetto. Borili sta se tamkaj dva politični stranki za mesto mestnega glavarja. Za eno stranko je kandidiral g. Neiers, za drugo gospa Clark. Na neki agitacijski skupščini sta se pa gospa Clark in g. Neiers sprla. Ker se je čutila gospa vsled neklih izjav užaljena, je poslala gospodu priče. Neiers se je dvojni odzval in za boj so bili izbrani samokresi. Izžrebana je bila gospa Clark, da streli prva. Ona sproži in težko rani Meiersa. On se nato z vsem naporom vzdigne in ustreli na protivnico. Gospa se je zrušila mrtva, zadeta v srce. Njen sin in hčerka pa, ki sta bili pri dvojni navzoča, se vržeta na ranjenega Neiersa in ga z več revolverskimi strelji ubijeta.

V petek ob 20. uri

obiščite

ustanovni občni zbor

JADRANSKE STRAŽE

v restavraciji »Narodnega doma«
Jugoslovani, vsi na morje!

Tujci v Mariboru

novo prijavljeni v hotelih in prenočiščih
dne 19. februarja 1924.

Hotel »Meran«:

Weiss Gustav, lekarnar, Szofnik. Magen Henri, trgovec, Bordeaux. Blau Jakov, potnik, Zemun. Nebel Arno, potnik, Dunaj. Pribyl Mariana, uradnica, Praga.

D. S. Merežkovski:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.)

(50)

V tej turobni, skrivnostni lepoti seve-
ra je bilo zani nekaj minkavnega in gin-
livega, kakor spomini na daljno domajo.
Napitil se je k dvorcu — ogromnemu
poslopju s težkimi kamenitimi oboki in
stolpiči, ki so se ostro črtali na svet-
lem večernem nebu.

Julijan je vstopil v knjižnico. Tu je
bilo hladno in vlažno. Zanetili so ogenj
v kamnu.

Potlej so mu prinesli nekoliko pisem.
Ki so dospela v Lucejo za časa, ko se
je mudil na vojni. Med njimi je bilo tudi
pismo iz Male Azije. Pisal mu je božan-
ski Jamvik.

Zunaj se je sipal sneg z vetrom; me-
tlo je. V kamninovem dimniku je tulil ve-
ter. Zdelo se je, da nekdo trka na zaprta
okna. Julijan je prebral Jamvikovo pis-
mo. Iz pisma mu je zadiral naproti jug.
Helada; zaprl je oči in je uzrl v duhu
mramorne Propileje; dvigale so se iz te-
me, šle mimo njega kakor prividi in izgi-
nile ko zlati nebeški oblaki.

Julijan je vztrepetal in vstal. Ogenj
je ugasnil. Miš je glodala pergamentni
zvitok. Zahotelo se mu je ugledati živ
človeški obraz. Zdajci se je spomnil svo-
je žene in ustrice mu je spačil čuden
smehljaj.

Malo pred odhodom v Galijo se je po-
ročil s sorodnico cesarice Evzebijie; vze-
la sta se na Konstancijev ukaz. On je ni
maral. Dasi je minilo od poroke domala
že leto dni, je Julijan skoraj niti pozna-
ni. Ostala je devica. Helena si je že iz-
za zgodnje mladosti želela v samostan,
da bi postala »Kristusova nevesta«. Že
sama misel o zakonu ji je vzbujala gro-
zo; ko pa je bila vanj prisiljena, se ji je
zdelo, da je pogubljena. Pomirila se je bi-

Mardaleki Rudolf, poslovođa, Brno.
Kronau Ivan, trgovec, Bothenhausen. Sie-
bi Rudolf, podjetnik, Ljubljana. Mötzl
Josip, arhitekt, Ljubljana. Gligorun Karl,
inženir, Dunaj. Roth Franjo, potnik, Mi-
halovec. Dimitel Radoslav, trgovec, Beo-
grad. Chaumotrez Karl, industrijalec, Mi-
elnica. Weghorn Stefan, trgovec, Furth.
Pruner Josip, ravnatelj, Lusice. Buchan
A., uradnik, Dunaj.

»Privat Hotel«:

Licht Mayrr, potnik, Jaroslav. Kaiser
Maks, ravnatelj, Pola. Schmidt Mia, za-
sebnica, Celje. Zrebačič Djuro, ravnatelj,
Zagreb. Noč Fric, inženir, Blumenfeld.
Freund Hubert, trgovec, Dunaj. Schlesin-
ger Franjo, uradnik, Zagreb. Fruhman
Ivan, Leibnitz.

Hotel »Pri zamorecu«.

Schmalz Aleks, trgovec, Pforzheim.
Köhlner Beti, zasebnica, R. Slatina. Kus
Aleks, trgovec, Čakovec. Pisnik Karl, tr-
govec, Ribnica. Volavšek Josip, komi-
sar, Vransko. Welle Aleks, trgovec, Ma-
ribor. Kobal Ciril, potnik, Ljubljana. Ba-
bič Ferdo, zastopnik, Bizeljsko. Danta-
nec Kazimir, uradnik, Ferdinandovac.
Goldreich Josip, trgovec, Auspich. Pre-
skan Ivan, trgovec, Brežice. Mayer Al-
bert, potnik, Walthe. Meihnsner Julij, pro-
kurist, München. Fröhlich A., potnik,
Brod. Leitung Herm., prokurist, Schwe-
den. Waach Ivan, kuhar, Klagenfurt. Le-
skovar Josip, trgovec, Zagreb. Slamič
Anton, trgovec, Črnc. Rosenberg I.,
potnik, Vinkovci. Nötting Franc, potnik,
Weis.

Hotel »Košovec«.

Mikič Karlo, trgovec, Zagreb. Černo-
sič Alojz, uradnik, Sv. Hema. Mandić
L., trgovec, Zagreb. Roj Roman, godbe-
nik, Bistrica. Roj Franc, godbenik, Bi-
strica. Lion Tsoan Yu, trgovec, Shang-
hai. Ling Mow Hsing, trgovec, Shanghai.
Ling Uie Yonh, trg., Shanghai. Tchang
Yao Fong, trgovec, Shanghai.

Gostilna »Holzknecht«.

Mordej Josip, trgovec, Rogatec. Živ-
kovič Janko, trgovec, Dragoševci. Geor-
gil Stefan, nadzornik, Rusija. Šnuderl
Franjo, agent, Ehrenhausen. Gornik Jo-
sip, posestnik, Selnica. Gornik Bogomir,
zasebnik, Selnica.

Hotel »Črni orek«.

Denkoff Gavriilo, trgovec, Sofija. Ve-

lomoski Anton, stolar, Češko. Javornik
Franc, potnik, Sl. gradec. Kožar Franjo,
ekonom, Celje. Grün Karl, inženir, Du-
naj. Florian Josip, hlapec, St. Veit.

Gostilna »Halbwild«.

Schicker Josip, zasebnik, Velka. Za-
futta Kati, delavka, Ptuj. Vitek Aurelia,
sobarica, Viskova. Lepša Ivan, trgovec,
Ljutomer. Špolarič Ana, zasebnica, Lepo-
glava.

Gostilna »Zlati konje«.

Podberšič Alojz, zasebnik, Gradec.

Urabič Rudolf, brivec, Trst. Višenjak
Josip, pek, Samošani. Veronik Adolf, Sv.
Križ. Juraj Rudolf, vojniki, Selnica.

Gostilna »Pri grozdu«.

Rostohar Avgust, mesar, Vrtnik. Puh
Maks, ključavničar, Ljubljana. Banko
Franc, trgovec, Zagreb. Vamšek Marija,
zasebnica, Šablek.

Gostilna »Zokaly«.

Bečič Anton, krošnjar, Cvetlin. Jan-
čič Terezija, zasebnica, Ptuj. Jakeplič
Avgust, pek, pom. Krap. Toplice.

Mala oznanila.

Pohištvo

lastnih izdelkov za spalne in je-
dilne sobe najceneje v zalogi
Serec in drug, Vetrinjska ul. 2.
106

Veliki lokal, pripraven za vsa-
kega trgovca, se takoj odda.
Vpraša se Frankopanova ulica
št. 2, gostilna. 375

Pisalni stroj na prodaj. Ogle-
da se v trgovini Ivan Kravos.
Aleksandrova c. 13. 347 5-4

Prodaj dobro ohranjeno
kolo s pomožnim motor-
jem D. K. W. po ugodni ce-
ni. Naslov v upravi. 2-2

4 litre debrega mleka na
dan želi dobivati na dom
rodbina v Mariboru. iz suzne
kmečke hiše. Kje, se izve v
upravi »Tabora«. 3-3

KLUB-BAR

16. do 29. februarja 1924

The Hardings

atletika produkcija

Sister Lieberte

lepe Holandke

Marica Zlatarjeva

hrvatska soubreta

Clown Bojanovsky

komične produkcije

M. L. Ercsen Duo

Izvajanje modernih plesov

Začetek ob 22. uri

Vstop prost

Ob nedeljah in praznikih

popoldanska predstava z

moderno plesno revijo

— Midva sva zvezana na veke.

— Kako?

— Z zakramentom.

— S cerkvenim zakonom? Pa sva si

še zmeraj tako tuja. Helena?

— Bojim se za tvojo dušo, Julijan, —

je ponovila ona in mu z vedrini, nedol-

žnimi očmi pogledala naravnost v oči.

Julijan ji je položil roko na rame in

se smehljaje zagledal v njen brezkrven,

redovniški obraz, ki je izgledal hladno

in pusto. Čudno so mu pristojale neznor-

deče ustnice, položene na majhna, lepa

usta, ki so bila napoli odprta in so izra-

žala otročji strah in detinska vpraša-

nja.

Naglomla se je Cezar sklonil, in pre-

den se je bila zavedla, jo je poljubila na

ustne.

Helena je skočila in se vrgla v na-

sprotni kot celice, zakrivaje si obraz z

rokami; nato jihi počasi snela in ga po-

gledavala z očmi, ki je v njih trepetal

blazen strah. Zdajci je bila skrbno kri-

žala sebe ne njega:

— Proč, proč od tod, hudohec. To je

sveto mesto! Zaklinjam te v imenu sve-

tega križa — izgini, propadi! Naj vsta-

ne Bog in naj se izgube njegovi sovraž-

niki! ...

Julijan je postal zločest. Stopil je k

vratom in jih zaklenil. Zatem se je iz-

nova vrnil k ženi:

— Pomini se, Helena. Ti si me sma-

trala za nekoga drugega, a glej — jaz

sem prav tako človek kakor ti. Duh ni-

ma ne mesa in ne kosti, kakor vidiš na

meni. Tvoj mož sem. Kristusova cer-

kev je blagoslovljena najino zvezo.

Ona je počasi prešla z roko čez oči:

— Oprosti ... Zmotila sem se. Tako

naaglo si vstopil. Videla sem že prikazni.

Po nočeh se on klati tod. Videla sem ga

dvakrat: govoril mi je tudi o tebi. Od

tega časa se bojim ... Praviti mi je, da

na tvojem obrazu ... čemu me gledaš ta-

ko čudno, Julijan?

Trepotala je kakor ujeta ptica in se

je stiskala k steni. Julijan se ji je pri-

blizal in jo objel.

— Kaj hočeš, kaj ti je ... Pusti me!

Izkušala je zavpiti, poklicati služki-

njo.

— Elefverijal! Elefverijal!

— Neumica! Mar nisem tvoj so-

prog?

Tedajci je zaplakala tiho in onemog-

lo:

— Brat moj! Ne smem! Zaobljubila

sem se Bogu: nevesta Kristusova sem.

Mislila sem, da ti ...

— Nevesta rimskega Cezarja ne more

biti Kristusova nevesta!

— Julijan, če veruješ nanj ...

On se je smejal.

Zbrala je vso svojo moč, da bi ga

odrinila od sebe.

— Proč, satan, proč od tod ... Gospod,

zakaj si me zapustil?

Julijan se je še zmeraj smehljaj;

blastno je njeni bel tanek vrat tam, kjer

so se začniali lasje, obsul s pohotnimi

poljubi.

Zdelo se mu je, da se pripravlja na

umor. Helena je tako oslabela, da se mu

ni mogla zoperstavljati, nje ustne pa so

venomer šepetale neskončno prošnjo:

»usmili se me, brat, usmili se!»

Z močnimi rokami ji je strgal črne

krščansko obleko. Dušo mu je prožela

groza; a nikoli v življenju še ni občutil

takšne opojne slasti. Zdajci je zablesča-

la skozi raztrgano obleko naga ženska

polk. Rimskega Cezarja se je porogljivo in

izzivalno ozrl v nasproten kot celice,

kjer je na klečalniku pred črnim kri-

žem brlela slabotna lučka.

(Dalje prihodnjič.)